СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 104. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 6-го ТРАВНЯ 1949. — No. 104. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 6, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЗАПЕВНИЛИ ПОНОВНО СИЛУ РОБІТНИЧОМУ ЗАКОНОВІ ТЕФТА-ГАРТЛІ

Вашингтон, 4 травня. — Палата репрезентантів рішила ще раз відбути голосування над законопроєктом Вуда, який учора дістав більшість голосів палати. При поновнім голосуванні перемогли прихильники адміністрації і уневажнили біл Вуда 212 голосами проти 209. На підставі вислиду голосування законопроєкт Вуда відіслано до поновного розгляду в комісії, одначе це не спинить сенату від самостійного голосування над цим законопроєктом. Як довго не буде прийнятий новий закон, так довго останеться в силі теперішній закон Тефта-Гартлі. Конгресмен Лесінскі заповів, що він підготовить новий законопроєкт, приємливий для цілої демократичної групи в палаті репрезентантів, а прихильники сенатора Тефта зголосили новий законопроєкт, який затримує найважливіші постанови теперішнього робітничого закону. Докищо серед прихильників адміністрації запанувала радість, що президент Труман вийшов непереможеним з боротьби за знесення закону Тефта-Гартлі, за чим він побивався підчас передвиборчої кампанії. Провідники зорганізованого робітництва висловлюють п[illegible] що треба прийняти законопроєкт Гюґа Симса, який перепав перед голосуванням над билом Вуда. Бил Симса має деякі постанови, подібні до основних постанов у билі Вуда.

НЕФАРМЕРСЬКІ РОБОТИ МАЛІЮТЬ.

Вашингтон. — Бюро Цензу оприлюднює звіт робітничого руху в квітні, в якому сказано, що того місяця кількість станків праці на фармах зросла на 427,000, а кількість робітничих джабів у фабричних і інших підприємствах змаліла на 250,000. Згадуючи про зайняття на фармах, бюро твердить, що всетаки кількість робітників на фармах не дійшла в квітні до стану з попереднього року, коли то фарми дали працю 700,000 сезонових робітників. Цю недостачу пояснюють непригожою погодою цієї весни. Загальне число безробітних у тижні, який скінчився 9 квітня, виносило 3,016,000, тобто на 151,000 менше ніж було в тижні, який покінчився 12 березня, а 205,000 менше ніж за останній тиждень в місяці лютім. З кінцем лютого було 3,221,000 безробітних. В першім тижні квітня було затруднених працею 57,819,000 осіб, а в тому самому часі минулого року було затруднених 58,330,000 осіб на цілій території Злучених Держав. Бюро Цензу твердить, що є надія, що число затруднених людей зросте біжучого року, як тільки поправиться погода, а зрештою теперішня кількість безробітних не дає підстави до побоювань за економічний стан нації.

КОМУНІСТИ ПІДГОТОВЛЯЛИ ОПАНУВАННЯ ЗАЛІЗНИЦЬ В АМЕРИЦІ.

Ню Йорк. — Замаскований агент Федерального Бюра Інвестиґацій, Тамес А. Йонґлов, який впродовж чотирьох років працював в комуністичних організаціях як член партії, виявив на суді проти комуністичних провідників у Ню Йорку, що комуністичний провід в Америці звернув спеціяльну увагу на опанування залізничих робітників для підготови революційного перевороту в Злучених Державах. У рр. 1945-46 комуністи улаштували „виховний курс" в Ст. Луїс, на якому навчали, що „голосування не доведе до соціялізму і до цього треба насильної акції", як це сказав лектор Доґлес МекЛед, адвокат зі Ст. Луїс. На зібранні в Ст. Луїс у червні 1946 р. комуністичний організатор залізничих робітників Отто Ванґерін заявив, що всі члени партії мусять стати за „концентрацію" в залізничім промислі. Ванґерін навів тоді слова Леніна, який писав, що без залізничих робітників не вдасться успішно перевести революцію. Прокуратор подав до судового протоколу листи, писані комуністичним проводом до Йонґлова, де є сказане, що треба мати готових 20,000 робітників у ключевих залізничих підприємствах в цілому краю. На стейт Мизурі призначено 250 людей з залізниць, електрівень, пакування мяса й виробу авт.

ЗГОЛОШЕННЯ ЗА ВИПЛАТУ НА ЧАС БЕЗРОБІТТЯ РОСТЕ.

Ню Йорк. — Число нових зголошень за виплату забезпечення на час безробіття в стейті Ню Йорк впродовж чотирьох тижнів, тобто до 30 квітня, винесло 333,294, а це значить збільшення таких претенсій на 9 відсотків понад число зголошених претенсій за попередний місяць. Ці цифри оприлюднює стейтовий департамент праці. У самім місті Ню Йорку скількість зголошених претенсій на час безробіття зросло на 13 відсотків і виносила цифру 230,095. Усіх зголошених претенсій за виплату допомоги на час безробіття в стейті було в дні 30 квітня 412,196. Крім того було 65,768 ветеранів, які тоді побирали допомогу на утримання з федеральних фондів.

ВУГЛЕКОПИ ЗАГРОЖЕНІ В ШАХТІ У ЖИРАРДВІЛ.

Жирардвил, Па. — Чотири вуглекопи залишилися в закопі твердого вугілля 800 стіп під землею, де вибухла пожежа. Рятункові відділи втискають туди повітря, одначе від загрожених не чути ніякого знаку. Поміж ними є Вилієм Келі й Йосип Вовак з Шенандоа, а Реймонд Ей та Вилієм О'Брайен з Жирардвил.

ПРОДАЛИ НА ЛІЦИТАЦІ КОМУНУ З 1843 Р.

Фаланкс, у стейті Ню Джерзі. — Тут продано на ліцитації ренту землі й домів з комуністичної громади заложеної в 1843 р. Тоді коло 200 добровольців закупило 600 акрів землі на комуністичний експеримент, але вже в 1854 р. він не вдався. Комуна повстала за спонукою французького філософа Фуріє.

ДОЛЛЕС ПЕРЕДБАЧУЄ МОЖЛИВІСТЬ ВІЙНИ

Вашингтон, 4 травня. — Джан Фостер Доллес, американський представник в Організації Обеднаних Держав, візвав сенат до ратифікації Північно-Атлантійського Оборонного Пакту і до оприлюднення остороги, що Америка дбає за безпеченство Европи, а теж, що не оставить інших частин світу для свобідних потягнень Совєтського Союзу. Коли б сенат відкинув ратифікацію пакту, тоді може прийти до непередбаченого нещастя, а можливе, що й до війни. Доллес не домагався якогось додатку до пакту, тільки дораджував сенатові оприлюднити заяву про наміри Злучених Держав. Таку заяву може обдумати комісія закордонних справ, коли буде висилати повному сенатові звіт з підготовчої праці.

ВАСИЛЬ МУДРИЙ В ДОРОЗІ ДО НЮ ЙОРКУ.

На 11-го травня заповіджено вже приїзд до порту в Ню Йорку пароплава „Дженерал Голбрук", що виїхав з Бремергафен 1-го травня та який везе черговий транспорт нових імігратів. На цьому пароплаві іде старанням ЗУАДКомітету 91 українців, між ними теж відомий український громадський діяч, колись посол і віцемаршал сейму в Польщі і на еміграції голова Центрального Представництва Української Еміграції, Василь Мудрий. Поіменний список цеї групи іміґрантів поданий в цьому числі на стор. 4-тій.

СВЯТО РІЧНИЦІ ПРОГОЛОШЕННЯ ДЕРЖАВИ ІЗРАЇЛЯ

Ню Йорк. — У Медисон Сквер Парку і в Карнеґі Голл відсвятковано в середу 4 травня першу річницю проголошення незалежности Держави Ізраіля. На пополудневім вічу під отвертим небом в Медисон Сквер Парку промовляв перший президент Ізраіля, д-р Хаім Вайцман. Там явилося 125,000 жидів з Ню Йорку. Відчитано теж телеграми від президента Трумана й губернатора стейту Дюї. Підчас обіду Юнайтед Джуїш Апіл в готелю Валдорф Асторія з нагоди першої річниці Ізраіля і зібрано на допомогу імігрантам до Палестини $15,000,000 як частину загальної кампанії яка має принести $250,000,000 на жидівські добродійні цілі.

ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ 7 ПОЛЬСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ

Варшава, 5 травня. (АП) -- Місцевий большевицький військовий трибунал засудив тут вчора на кару смерти сімох польських повстанців, вояків т.зв. З'єднаної Краєвої Армії.

ВИГЛЯДАЄ, ЩО ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ 12 НІМЦІВ У ПОСПІХУ

Вашингтон. — У сенатській підкомісії збройної служби склав свідоцтво колишній полевий судия, полк. Едвард Л. Ван Роден, про смертний присуд над німецькими вояками, які брали участь у масакрі американських вояків у Малмеден, в Бельгії, 12 грудня 1944 р. Тоді змасакровано 80 американських плінників, а за масакру засуджено опісля 73 німецьких вояків з прибічної сторожі Гітлера („Шуцштафель"). Підкомісія, переслухавши полковника-суддю прийшла до висновку, що з серед 73 засуджених на смерть було 12 німецьких вояків, хоч суд не мав достаточних доказів їхньої вини.

ЮГОСЛАВІЯ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ЗА ПОЗИЧКОЮ ДО СВІТОВОГО БАНКУ

Вашингтон. — Югославія повідомила уряд Злучених Держав, що вона звернулася до Міжнародного Банку для Відбудови й Розвитку за позичкою і тепер прохає уряд Америки підтримати це зголошення. Уряд Америки відповів, що займе звичайне становище, тобто буде глядіти з чисто бизнесового становища на таку позичку. Югославія хоче позичити $20,000,000, щоб за них закупити машинерію й інший потрібний виряд для відбудови свого господарства.

ПРИЙНЯТО ПРОЄКТ СТАТУТУ РАДИ ЕВРОПИ

ДЕСЯТЬ ЕВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ВІДКРИВАЮТЬ НОВУ СТОРІНКУ СВОЄЇ ІСТОРІЇ

Лондон, 5 травня. Представники десятьох европейських країн, в тому дев'ять міністрів закордонних справ і один амбасадор в заступстві міністра, прийняли вчора і сьогодні врочисто підпишуть статут проектованої Ради Европи, що буде здійсненням ідеалу европейського парляменту. Це є вислідом багато-місячної фахової праці дипломатів договірних країн: Великої Британії, Франції, Бельгії, Голандії, Люксембургу, Італії, Ірляндії, Норвегії, Данії і Швеції. Врочисте підписання статуту відбудеться сьогодні після полудня з участю міністрів закордонних справ та інших високих представників. Це вперше в історії відбудеться такий парляментарний союз багатьох народів на добровільній, урядовій базі. З поінформованих британських кол рівночасно повідомили, що британська делегація включатиме парляментарних представників не тільки урядової Лейбуристської, але й опозиційної Консервативної партій. Тим самим сподіються, що в першій сесії Ради Европи, на постійний осідок якої остаточно вибрано французьке місто Страсбург, візьме участь теж Винстон Чорчил, як офіційний член британської делегації. Представники заінтересованих країн теж погодилися, що постійним генеральним секретарем Ради повинен бути вибраний француз. Цему конкрет-

ВІДСТАВКА СОВЄТСЬКОГО КОМАНДАНТА В АВСТРІЇ

Відень, 5 травня. Тут вчора урядово повідомлено про відставку з посту совєтського високого комісара Австрії, генерала Володимира Курасова, та призначення на його місце ген. В. П. Свірідова. Свірідов, як відомо, відіграв рішальну ролю в большевицькому перевороті в Мадярщині.

НОВИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГРАБУНОК В СОВЄТАХ

Москва, 5. травня. — Совєтський уряд проголосив вчора вже четверту з черги післявоєнну „державну позику" від зубожілого населення на виконання державних плянів. Висоту позики цим разом встановлено на 20,000,000,000 карбованців. Совєтські позики це один з найбільш ганебних засобів терору цеї поліційної держави проти народу. Як зважити, що совєтський робітник мусить два-три місяці працювати, щоби могти купити собі примітивний одяг, та що совєтський колгоспний невольник взагалі не має можливості здобути гроша, то ця примусова „добровільна позика" стає одною з найбільших змор совєтського населення. Партійні гайдуки розпорошуються по цілій країні і терором заставляють людей „добровільно" та „з великим піднесенням" і „ентузіязмом" віддавати ненаситній „державі" ще й той останній гріш, що вони в поті чола здобули невольничим трудом та якого самі потребують на бодай мінімальне заспокоєння своїх найпримітивніших потреб.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ БУТИ ПРОТЕКТОРОМ ХРИСТИЯНСЬКИХ ІНТЕРЕСІВ В ЄРУСАЛИМІ

Люзанна, Швайцарія, 5 травня. В цьому місті ведуться під наглядом Об'єднаних Націй переговори в справі повного замирення Палестини і сьогодні повідомлено, що Франція має надію, що її признається протектором святих місць в Єрусалимі. Під цим оглядом Франція вже має свою традицію, як теж Папа Пій XII. посередньо виявив на це свою згоду, домагаючись для цілого часу міжнародної охорони тих місць.

АМЕРИКА ВІДМОВИТЬ ВІЗИ ГРЕЦЬКОМУ П'ЯТИКОЛОННИКОВІ.

Лейк Соксес, 5. травня. — В колах Об'єднаних Націй вчора вже наперед заповіли, що департамент стейту по всяких правдоподібностях і цим разом відмовить візи „міністрові" большевицького „уряду вільної Греції", Порфірогенісові, що хотів тут приїхати на переговори з грецьким „монархофашистами". В цій справі він просив посередництва ОН.

ЗАКІНЧЕНО РАЦІОНАЛІЗАЦІЮ ОДЯГІВ І ВЗУТТЯ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт, 5 травня. Управління злучених американсько-британських західних зон проголосило вчора остаточне закінчення раціоналізації одягів і взуття, що їх тепер можна купувати у вільній продажі. Рішення увійшло в силу безпосередньо.

12-ГО ТРАВНЯ КІНЕЦЬ БЛЬОКАДИ БЕРЛІНА; 23-ГО ТРАВНЯ КОНФЕРЕНЦІЯ МІНІСТРІВ

Лейк Соксес, 5 травня. — Представники чотирьох великодержав: Злучених Держав Америки, Великої Британії, Франції і Совєтського Союзу, вчора тут погодилися, щоби совєтська бльокада Берліна та західні відплатні комунікаційні обмеження зі совєтською зоною були перервані в дні 12-го травня та щоби після того, дня 23-го травня, відбулася конференція Ради міністрів закордонних справ цих великодержав, яка обговорила б „питання відносно Німеччини та проблеми, які виникли з положення в Берліні, включно зі справою валюти в Берліні". Ці рішення винесено вчора на конференції представників чотирьох великодержав в Об'єднаних Націях, що відбулася в головній квартирі американської делегації в Ню Йорку. На цій конференції совєтський представник, згідно з передбачуваннями, дав позитивну відповідь на недавню письменну заяву трьох західних союзників в цій справі. Про ці рішення негайно повідомлено генерального секретаря Об'єднаних Націй Триґве Лі, з огляду на те, що справа Берліна все ще є на порядку нарад Ради Безпеки. Триґве Лі у відповідь на це вислав телеграфічні ґратуляції американському і совєтському представникам, заявляючи, що ця остання їх спроба порозумітися в справі Німеччини є великим кроком вперед до миру та що вона скріпляє Об'єднані Нації. Тепер представники чотирьох великодержав мають ще встановити подробиці як щодо закінчення бльокади Берліна так і зустрічі міністрів.

ЗАКІНЧУЄТЬСЯ БОРОТЬБА ЗА БЕРЛІН, ПОЧИНАЄТЬСЯ ЗА НІМЕЧЧИНУ.

Берлін, 5 травня. — Факт, що Совєти після майже одного року скапітулювали щодо бльокади Берліна, викликав велику радість і вдоволення серед місцевого населення і не тільки тому, що воно сподіється тепер всіляких господарських полекш, але головно тому, що такий вислід воно вважає тріюмфом західних союзників над большевизмом. З боку західних союзників підкреслюється з великим признанням поведінку німецького населення Берліна під час бльокади, що теж у великій мірі допомогло до теперішнього тріюмфу. Британський комaндант Берліна заявив в окремому посланні до населення, що його „відвагу під час бльокади не піде в забуття" та що його інтереси будуть і в майбутньому мати повну західну охорону. В політичних колах радість з приводу закінчення бльокади Берліна притемнюється непевністю майбутнього цілої країни. Загально тут вважається, що з перерванням бльокади кінчається переможно для заходу битва за Берлін, та що тепер на найближчій конференції Ради закордонних міністрів почнеться битва за цілу Німеччину, вислід якої сьогодні ще важко передбачити. Теж щодо перервання бльокади Берліна думки німців, зокрема в самому Берліні, ще поділені. Бо хоча за барикадами совєтської бльокади німцям доводилося зазнати всіляких господарських обмежень, зате вони були безпечні політично. Тепер кожного непокоїть думка, що буде дальше.

ГЕН. КЛЕЙ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД СОВЄТСЬКИМ „УГОДОВСТВОМ"

Графенвеґр, Німеччина, 5 травня. — Уступаючий американський головнокомандуючий в Европі та військовий губернатор Німеччини, ген. Лушюс Д. Клей, резигнацію якого з цих відповідальних постів прийняв недавно президент Труман, відбрав вчора ще останнє поздоровлення від своїх співробітників та від війська під час великої військової паради в цьому центрі американського гарнізону в Німеччині. При цій нагоді ген. Клей заявив, що він не вірить в щирість виявленого в останньому часі совєтського „угодовства", він вважає це тільки за тимчасову тактику в совєтському змаганні до тої самої мети: до панування над світом. Проте, ген. Клей вважає, що війна все ж таки не є неминуча та що до неї можна не допустити насамперед вірою в американські ідеали та їх практичним здійсненням. В дальшому він висловив свій погляд, щоб об'єднана Німеччина, яка по його думці раніше або пізніше таки заіснує, не включатиме всіх територій, що їх віддано Польщі в рекомпензату за пересунення на захід колишнього польського східного кордону. Ген. Клей дораджує довшу окупацію Німеччини у відповідно злагідненій формі, вважаючи, що тільки це може відродити й забезпечити демократію в тій країні. Ген. Клей вертається до ЗДА 15-го травня.

ІРЛЯНДЦІ НЕВДОВОЛЕНІ З БРИТАНСЬКОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ.

Деблин, 5 травня. — Внесення в британському парляменті законопроєкту, який узалежнює від згоди місцевого парляменту прилучення північно-ірляндських провінцій до новопроголошеної суверенної Ірляндської республіки, викликало знову велике негодування серед ірляндців.

БЕЛЬГІЯ РАТИФІКУВАЛА АТЛАНТІЙСЬКИЙ ПАКТ.

Брюсель, 5 травня. — Бельгія була першою країною, що ратифікувала підписаний недавно у Вашингтоні Атлантійський договір безпеки. Бельгійський парлямент прийняв цей договір більшістю 139 голосів проти 22 та при одному здержанову.

ПЕРША ПОСИЛКА ДОПОМОГИ З ПЛЯНУ МАРШАЛА В ТУРЕЧЧИНІ.

Істамбул, 5 травня. — В місцевому порті відбулися вчора великі урочистості з приводу приїзду першого корабля з товарами з допомогового пляну Маршала для цієї країни. Привезено головно трактори та інше сільсько-господарське устаткування.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВЗИВАЄ РЯТУВАТИ КИТАЙ

У звязку з берлінською бльокадою поширюються чутки, що Кремль поставив як одну з вимог її знесення визнання Злученими Державами комуністичного китайського уряду. Такі чутки не мали б можливо ніякого значення, якби не та обставина, що це не є новиною, що того роду натиск на американську закордонну політику існує вже віддавна, коли комуністи ще не мали таких великих успіхів у Китаю. Тому і не диво, що є люди, що припускають, що це може статись тепер, коли китайські комуністи розголошують кожного дня щораз нові успіхи.

Як ми вже кілька днів тому зазначили, комуністичні успіхи в Китаю є кремлівськими успіхами, а одночасно американською поразкою, чи властиво поразкою демократичних потуг. Це ж є поширення московського тоталітаризму та імперіялізму. Тому годі припустити, щоб департамент стейту визнав у Китаю комуністичну владу з Мао Це-Тунг на чолі. Та заки почуємо урядовий голос у цій справі, добре, що заговорив про рятування Китаю ген. Клер Л. Ченолт, відомий знавець китайських справ та борець за незалежний і демократичний Китай. Представляючи китайську трагедію перед сенатським комітетом, ген Ченолт підкреслив цілком слушно, що вже сама американська пасивна політика готова віддати в руки комуністів цілу Азію „від Берінґового моря до Балі". Він взвав Злучені Держави до негайного рятування Китаю, бо „інакше пропаде цілий Китай". І не тільки Китай, попадуть у руки комуністів ще й такі країни, як Індо-Китай, Маляя, Сіям, Бурма та Індонезія, а далі буде загрожена Індія, а ще далі приблизиться ця загроза до Середущого Сходу. В такому положенню, представляє ген. Ченолт, годі думати, щоб і Японія та Филипіни не стали комуністичними, а зокрема Японія, що так тісно звязана з Азією економічно.

Про всі ці речі, що їх представив ген. Ченолт у сенатськім комітеті, читав американський загал у своїх газетах якраз у тому часі, коли деякі з тих газет зачали поширяти чутки, неначе б то „про-російські" елементи в департаменті стейту натискали, щоб уже раз „прочистити" цілковито атмосферу і таки зговоритись з Советами, погоджуючись, між іншим, теж і на советське домагання визнання Злученими Державами комуністичного підбою Китаю. Немає найменшого сумніву, що існує совєтський натиск, зате інша справа, що думає і як до цього відноситься департамент стейту.

У Китаю ще всьо не пропало. Ще є на заході та полудні девять провінцій з понад 150 мільйонами населення, що не є під комуністичною владою. Населення тих провінцій, як запевняє ген. Ченолт, готове до оборони, а тільки потребує допомоги. Знов знавець міжнародних справ, Джордж Филдинґ Еліот, пише, що коли є ще така велика китайська сила, яка готова до боротьби з комуністичною навалою, то було б великим промахом не піддержати цю силу на дусі. До того треба ще додати, що дальша комуністична агресія захопила б уже території, які мають особливе значення для британських та французьких посілостей. Значить, що в дальшій допомозі Китаєві повинні би бути глибоко заінтересовані теж і Велика Британія та Франція.

З усього цього виходить, що Китай не є ще втрачений та що може бути згодом відзискане й те, що знайшлося тепер у руках комуністів, якщо дамо негайну допомогу тому Китаєві, що не складає зброї й готов до дальшої боротьби.

Відмасковують Ку-Клакс-Клен

Здемаскування в нюйорському процесі комуністичної підпольної акції при одночаснім використуванні повних прав американської конституції впливає теж позитивно на конечне відмаскування тайної організації, звісної під назвою Ку-Клакс-Клен. На це вказує рішення у цій справі міської ради Атланти, столиці стейту Джорджія. Це місто вважали досі за головний осідок Клену й тому ухвала міської ради мусить звернути на себе загальну увагу.

Одноголосним рішенням 17 радних міста Атланти заборонили прилюдне ношення маски на вулицях міста, за виїмком різних традиційних свят, таких, як Галовін. Хто піде проти цієї заборони, наражується на грошеву кару у висоті $200 і 30 днів тюрми.

Ухвала тим замітніша, що в різних околицях південних стейтів слідно було посилену діяльність Ку-Клакс-Клену впродовж останніх чотирьох місяців, починаючи від Нового Року. Така „весняна гарячка" повстала там мабуть як хвилева реакція проти давніших рішень міських рад в різних місцевостях зо забороною носити маски. Реакція виявилася схопленням 16 людей і виведенням їх автами на „покарання". Карали так, що били ременем, а часом тільки страшили.

У місцевості Гукер, у стейті Джорджія, замасковані „кленсмени" схопили сім нігрів, відвезли їх на відокремлене місце і там їх побили. Між побитими був один ветеран, який повернувся з війни у Франції, і другий, що брав участь у війні на Тихому океані.

В місті Атланта розвинув був активну діяльність один лікар, який переводив церемонії „натуралізації" на лад приймання членів Ку-Клакс-Кленом і так штучно викликував настрій, ворожий до нігрів та до чужинно-уроджених американців.

Ці випадки кленсменів не залишилися без належного протесту. Першим був суддя Тавнсенд з апеляційного суду стейту Джорджія, який зажадав слідства великої судейської лави над кленсменами в Атланта. У Талгассі, на Флориді, губернатор Фуллер Воррен звернувся до стейтової леґіслятиви з завізвом, щоб ухвалити стейтові права для відмаскування членів Клену. Такий самий законопроєкт появився в леґіслятиві в Нешвил, у стейті Тенесі, де Клен має вже за собою понад 80 літ „діяльности".

Рішення міської ради в Атланті як і згадані стейтові законопроєкти вказують, що південна публика чується принижена виступами Ку-Клакс-Клену, які компромітують південні стейти перед світом, а крім того дають виправдання комуністам, чому вони присвоюють собі право заводити диктатуру, очевидно на свій лад.

Як досі показується, найліпшим засобом проти беззаконня у всякій формі є не тільки реєстрування проступків, але й поіменне називання виновників. Здорова прилюдна опінія мусить швидше чи пізніше причинитися до повної законности, а з цим і до правильного функціонування демократичних прав у вільній країні.

Менше слів і більше серця до нових імігрантів

Від часу, як приплив нової української іміґрації до цієї країни почав прибирати масового характеру, на одне з перших місць в нашому приватно-особистому і загально-громадському житті висувається щораз більше необхідність відповідної нормалізації наших взаємовідносин. Йдеться насамперед про практичну нормалізацію, бо якщо вона на ділі була тільки в деякому відношенні така, як є на словах, то було б зайво і заторкувати її публично. На жаль, на підставі багатобічних інформацій і повідомлень та на підставі власних спостережень доводиться ствердити, що практично ці справи ще справді залишають багато дечого до побажання.

Вже на початку цих міркувань треба підкреслити, що вони аж ніяк не відносяться до цілого нашого загалу. Навпаки, велика частина американських українців справді прийняла своїх братів з Европи з одвертими раменами та щирим, не лукавим серцем. Велика кількість наших місцевих родин прийняла цих нових імігрантів до свого гурта, заопікувалася ними, допомагає їм по своїй змозі та насамперед намагається їх зрозуміти і по дружньому, по братньому допомагає їм вжитися в нові обставини. Це та велика частина нашого свідомого загалу, що завжди має відкрите серце і кишеню на всі народні потреби, що колись сама зазнала багато злиднів і поневірянь та яка сьогодні хотіла б заощадити їх іншим.

Але в нашій громаді не бракує й таких словних патріотів та добродіїв, які при кожній нагоді проливають крокодилячі сльози над долею „бідних скитальців", але на ділі самі гірше ворога над ними знущаються. Щоб не бути голословним, наведемо деякі відомі нам приклади з Ню Йорку (і Брукліна теж!).

Як відомо, в митрополитальному Ню Йорку відчувається тепер велика недостача мешкань, а для нових імігрантів вона подвійно дошкульна. Вони, наоббивавшись всіляких чужих порогів по таборах та й з великими викидами совісти аби, бува, не бути тягарем для своїх добродіїв, що допомогли їм приїхати до цієї країни, намагаються в першу чергу найти собі який „свій кут" та з нього починати нове життя. У них немає ані банкових конт, дуже часто ще навіть відповідної праці, але „свій кут" для них є передумовою всього. І тут власне починається трагедія. Вправді, багато совісних наших громадян допомагають в тому як можуть, але є багато й таких, що це бажання „свого кута" в нових імігрантів використовують для найгіршої сорти ракетірства. Ми знаємо автентичні факти, де ніхто інший, тільки український „суперінтендент" в домах на Давн-Тавн чи в Брукліні лихварсько брали від нових імігрантів по дві, три і більше сотні долярів „за ключ" від звільненого в домі під їх опікою мешкання. При цьому вони, очевидно, не „вимагали", Боже борони, це ж би так, вони тільки пропонували „що ваша ласка". А якщо новий імігрант кілька днів наганявся і йому таки не пощастило позичити сотні долярів на ту „ласку" та вернувся тільки зі сльозами в очах, що він ту „ласку" заплатить, як заробить, то ці великі добродії безрадно розводили руками, що „лендлорд" вже мешкання сам забрав та ще й малощо їх самих, мовляв, не викинув, і вони дуже жалують, вони хотіли б якнайліпше, але вони... звичайно вже заінкасували „за ключ" дві-три сотні долярів та відпустили мешкання першому-ліпшому з вулиці, що їм їх запропонував. А в неділю вони знову будуть під церквою чи деінде над „скитальчою недолею" крокодилячі сльози проливати та принагідно її на чийнебудь рахунок чаркою „чотирьох рож" чи іншої „блендед" запивати.

Деякі подібні приклади можна б навести і з шукання праці.

Інше діло, що того роду ракет мешканевий є теперішнім загально-американським лихом і було б неслушно приписувати його тільки українським суперінтендентам. Несовісні власники домів, як це можна вже було ствердити з багатьох судових процесів в подібних справах, завели це погане ракетірство, яке далося гірко відчути в першу чергу американським ветеранам, що вертались з війни.

Ми підкреслюємо, що це не є загальні випадки, навпаки, їх є відносно мало, як брати цілість нашого громадянства. Але ми їх підносимо і скажемо чому. Бо ця відносно мала кількість „суперінтендентів" та інших „добродіїв" на словах приносить велику шкоду цілій нашій громаді. Вістки про того роду випадки розносяться далеко швидше і ширше, ніж акти справді шляхетного відношення і вони, ці неґативні і не позитивні повідомлення стають часто базою взаємовідношення. Нові імігранти, що ними кілька попередніх років доля немилосердно кидала та знущалася над ними, огірчуються ще більше, ще більше розгублюються та міркою одних жалюгідних виїмкових випадків міряють весь наш загал. Свою оцінку вони на кого іншого видають і до кого іншого достосовують. З того всього витворюється нездорове відношення, що гамує наш загальний громадський розвиток. Проти того ми всі, ціла наша відповідальна громада, мусить всіми силами боротися. Звичайно, чорні вівці трапляються всюди, вони є і між нашим громадянством і вони, цілком природньо, трапляються вже між новими імігрантами. Але ці чорні вівці в жадному разі не можуть бути рішальні в справах нашого взаємовідношення та його дальшого розвитку. І про це, підкреслюємо, мусить подбати ввесь наш позитивний загал. Ми в майбутньому будемо безпощадно таврувати всі наявні і провірені випадки чи то каригідного ракетірства всіляких „суперінтендентів", чи евентуальні безвідповідальні виступи з боку поодиноких нових імігрантів. У спільному інтересі нас усіх та в інтересі нашої громади тепер і в майбутньому, ми мусимо спільно докласти усіх сил і зусиль для нормалізації наших взаємовідносин під кожним оглядом і в усіх випадках.

Тут велику позитивну ролю можуть і мусять відіграти на місцях насамперед ті відповідальні місцеві громадяни і їм в цьому повинні всіми силами допомогти вже якнебудь установлені новоприбулі. На місцях найкраще видно можливості і форми такої нормалізації. Заки ми зачнемо розв'язувати ці проблеми в цілому маштабі, їх треба вже, негайно розв'язувати на місцях і розв'язувати не словами та дискусіями, але практично, від щоденних справ. Першою передумовою розв'язки цих справ вважаємо необхідність, щоби чи то з приватної чи з громадської ініціятиви творились по наших громадах Переселенчі Осередки, Комітети, чи якнебудь їх назветься, які приділяли б окрему увагу справі влаштування на мешкання і працю нових імігрантів. Це перша передумова, яка мусить бути виконана перед усіми іншими і її позитивно можна розв'язати тільки на місцях по громадах, бо жаден з наших центральних Комітетів ані інших центральних установ того полагодити не може. Натомість їх можна полагодити по громадах, якщо справді до нових імігрантів ми усі матимемо більше серця ніж слів.

Наостанці хочеться ще звернути кількома словами диктованої практикою та спостереженнями і інформаціями прохання до місцевих громадян і нових імігрантів.

До місцевих громадян наше щире прохання: намагайтесь насамперед зрозуміти наших братів з Европи. Вам легше це зробити ніж їм, бо ви самі колись тільки були як вони. Не беріть їм за зле та не осуджуйте їх по тім, що вони інакше поводяться, інакше реагують на поодинокі справи, відносяться до них так, як би ви хотіли, щоб до вас відносились в таких обставинах. Це правильно, нам усім теж важко доводилось, як ми тільки опинились на тій землі, в багатьох випадках далеко важче, ніж тепер новим імігрантам. Але нам тоді було лекше, бо ми від нікого тої опіки і допомоги не могли сподіватися. А сьогодні нам далеко більше вдовілля і радости та винагороди за колишні труднощі дасть свідомість, що ми допомагаємо іншим, аби вони не переходили того, що переходили ми. Натомість тільки зла людина може мати вдоволення з нужди інших. Не будьмо тими сліпими чи горбатими каліками, які хотіли б аби всі люди були такі ж горбаті, якщо вони самі не можуть бути прості. Досі ціла наша американсько-українська громада у відношенні до свого „Старого Краю" та до своїх братів в Европі дала вже найкращі приклади шляхетности і благородности, вона дала їх і теперішнім українським скитальцям в Европі, доказом чого може послужити праця і успіхи ЗУАДКомітету. Завершенням цієї праці буде, як ми ще тут допоможемо цим нашим братам відповідно влаштуватись та разом з ними нестимемо дальший тягар нашого громадського життя.

Нові імігранти, натомість, повинні запам'ятати собі одну правду: хай не бідніють і не осуджують цілости на підставі поодиноких прикладів. Завтра вже вони побачать Америку взагалі, а наше громадське життя, нашу громаду зокрема в цілком іншому світлі, як коли їм здається і тільки здаються сьогодні. Вони зрозуміють і належно оцінять це життя тільки тоді, як його пізнають, а цего не можна досягнути ані за місяць, ані за рік.

Для всіх нас, місцевих громадян і нових імігрантів, одне мусить правити за головну ціль і базу нашого взаємовідношення: максимум доброї волі. Труднощі, непорозуміння, суперечки і т. п. належать до життя і вони є не тільки самозрозумілі і природні, але вони можуть бути навіть творчі, якщо добра воля і взаємне розуміння та високі цілі будуть не тільки словом, але й ділом застосовані в їх полагоджуванні. Ми всі маємо однаковий обов'язок до цього постійно і всіми силами змагати.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

23)

Хворий похитнувся, здригнув і помер. Помер із свідомістю, що хоч перед смертю своєю він дійшов до недосяжного Ідеалу.

Але це було не світло Істини, а тільки вуличні електричні ліхтарні.

Аналізуючи науку та прагнення духоборів та їхні мандрування по двох континентах, мимохіть робиш висновок, що їхній ідеал; це — не світло Істини, а лиш світло від вуличних ліхтарів людського земного існування. І навіть в тюрмі, умираючи і духовно і фізично, духобори вказували на земні раціоналістичні ідеали, твердили, наче в мареннії, що світло цих „ліхтарів" і є світло Істини.

ФЕЛЬДШЕРКА ЦВЕТКОВА

Комсомолка з Сочі, Цветкова, донесла в ГПУ на свою матір фельдшерку-акушерку про це, що вона деяких своїх пацієнтів лікує молитвами та приймає у себе таємних священиків і монахуючих.

Через якийсь час, одного разу вранці, останнім пацієнтом зайшов до її кабінету якийсь літній чоловік, одягнутий по-робітничому. На запитання фельдшерки, чим вона могла би бути йому корисною, старий розстебнув свій сіряк, спід якого спустилася пола ряси, потім скинув шапку, показав своє довге волосся і преставив себе:

— Я таємний єпископ Іов... Дайте мені чогось поїсти та трохи відпочити, і увечорі я піду від вас.

Гостинна господиня зраділа гостеві, нагодувала його, дала помитися, поклала спати, а увечорі ще й грошей на дорогу дала і побажала щасливої подорожі.

Старий їй дуже дякував і перед відходом поблагословив.

Минув місяць. Якось увечорі до будинку фельдшерки під'їхало військове авто, з нього вийшли двоє гепеушів і запросили її поїхати з ними до начальника прикордонного загону, у якого жінка ніби мала пологи. В медичному халаті та з робочою валізкою, вона сіла до авта і опинилася... у Ростовському потязі. На її здивоване запитання, куди вони їдуть, „шпали" відповідають, що народжувати буде не жінка начальника застави, а вона, Цветкова, і для цього везуть її до Ростовського НКВД.

Її арештували.

Вранці наступного дня арештована вже була у внутрішній в'язниці НКВД, а другої ночі її повели до слідчого і обвинуватили за 10 пунктом. Її обвинувачували у підогріванні загасаючої релігії серед темних мас населення за допомогою шарлатанства та у поширюванні контрреволюційних чуток про швидкий прихід антихриста та кінець світу; і за 12 пунктом — що знаючи про колишнє життя начальника Сочинського районного уповноваженого НКВД, не донесла на нього, що він — колишній білий офіцер.

Цветкова сміливо відповіла, що вона дійсно віруюча християнка, визнає силу та дію молитви і очікує, як це вчать догмати православної церкви, другого приходу Христа, — але винною ані в цьому, ні в іншому обвинуваченні себе не визнає і ніяких протоколів не підписуватиме.

— А якщо ми вас зараз притиснемо до стінки свідченнями представника цієї самої вашої православної церкви, — що ви нам тоді заспіваєте? — злостиво посміхаючись, спитав слідчий у арештованої.

— Ніхто і ні в чому мене не зможе обвинуватити... — спокійно відповіла Цветкова.

— Добре, зараз побачимо, — серйозно промовив слідчий і до когось, кудись подзвонив.

За кілька хвилин двері відчинилися і до кабінету слідчого увійшов... єпископ Іов у повному церковному строї, з палицею в руці і підійшовши до сидячої Цветкової, почав її благословляти.

„Єпископ" почав її умовляти, щоб вона покаялась перед „слугами" Божими у всіх антисоветських провинах, і він її тут таки, як єпископ, розрішить.

Цветкова відкинула його пропозицію і попередила, що розмову з ним припиняє.

Почалась очна ставка.

„Єпископ" показував слідчому, як гостював він у неї в Сочі, як вона, ніби, хвалилася йому, що місцевий уповноважений НКВД — „своя людина", бо він з білих офіцерів, і що через її молитви зцілилися багато незцілимих хворих.

— Те, що ця людина була у мене в Сочі — це правда, а решта — неправдивий архиерей і так же його свідчення! — відповіла Цветкова і відмовилася від дальших пояснень і свідчень.

— А що ви нам, громадянко, скажете, якщо я покажу вам подібну заяву, але вже не від сторонніх людей, яких ви називаєте брехунами, а від вашої власної дочки, — га? — запитав на закінчення слідчий і подав їй аркуш паперу, списаний рукою її дочки.

Цветкова повільно прочитала донос своєї дочки на себе і рішуче відповіла:

— Ні, це не моя донька, — а член Сочинського комсомолу...

І гірко заплакала.

(Дальше буде).

Проф. Володимир Січинський

(З приводу приїзду до Злучених Держав).

Як відомо наші науково-мистецькі сили, оскільки їм пощастить перепливти через океан залишивши животіння по европейських D. P. таборах, переїздять головно до Канади, маючи надію, що в цім великім нашім заокеанськім осередку зможуть ще найкраще примінити свої сили, як наукові чи мистецькі працівники. Мають надію, що надбане в Европі знання і уміння не піде там намарне.

Але в останнім часі спостерігаємо, що і до Злучених Держав зачинає уже просякати хоч і невелика кількість, проте цінних і заслужених українських діячів, як на полі науковім, так і мистецькім. От недавно приїхали сюди такі наші знані мистці, як артист-маляр і славний карикатурист Едвард Козак, маляр і графік Антін Малюца, різьбар Сергій Литвиненко та історик мистецтва та архітект Володимир Січинський.

Цим разом хочемо поінформувати наше громадянство власне про цього останнього.

Не маємо змоги в короткій газетній замітці переповісти ширше про працю цього видатного нашого мистецтвознавця і архітекта. Працював він теж і довші роки як педаґоґ. Був професором українських високих шкіл — Педаґоґічного Інституту, Українського Вільного Університету і Технічної Академії (в останні роки в Реґенсбурзі).

Є він автором численних наукових і популярних праць з українського мистецтва, архітектури і культури. Йому належать теж більші праці як „Історія всесвітнього мистецтва", монографії про визначні памятки української архітектури і визначних українських мистців, „Monumenta Architecturae Ukrainae", „Українське ужиткове мистецтво", „Нариси з історії української промисловости", „Чужинці про Україну". Останнє видання витримало в Европі 5 видань, має вийти теж в перекладі на французьку мову в Бельгії та плянується видання в англійській мові.

Як архітект В. Січинський відомий своїми проєктами в українському стилі. Йому належить ряд будов у краю і закордоном в Европі, як приватні вілі, школи, народні доми, церкви і надгробники. Одна з найбільших його будов — греко-катол. церква в Михайлівцях на Пряшівщині — величава залізобетонова споруда на 2,000 вірних, звернула на себе особливу увагу технічного і мистецького світу. Архітект В. Січинський здобув теж кілька інших премій на архітектурних конкурсах, в останнє в Канаді в минулому році.

В. Січинський відомий є також як графік і проєктант виробів ужиткового мистецтва, меблів та устаткування храмів і т. п.

З останніх видань В. С-го, що є в продажу, крім „Чужинці про Україну", відмітимо альбоми українських орнаментів, вишивок, „Назва України", „Памятки української архітектури" і велике видання альбомного характеру „Українська культура", що закінчується друком.

Бажаємо новоприбулому мистецтвознавцеві та архітектові якнайбільшого успіху особливо на полі архітектурної праці і то по лінії продовження українських архітектурних традицій. На жаль поле це тут майже не оране і ґрунт для орання твердий, бо є тут досить українських будов, але українських лише по назві, бо годі назвати українськими, щодо стилю більшість наших тутешніх церков і народніх домів. Бачили ми тут і багато архітектурних дивоглядів: — церков нагадуючих павільйони „тарґов всходніх", стилізованих домів в формі тризубів, або церкви, нагадуючі якісь малоазійські мінарети. Коли раніш можна було це виправдувати браком наших архітектів, то тепер того виправдання вже не може бути, бо архітекти вже є.

Щодо проф. В. Січинського, то ще згадаю, що оселився він близько Ню Йорку: Elizabeth, N. J., 440 Maple Ave.

Микола Бутович.

ЯКА МАМА, ТАКА ДОНЯ!—Це акторка Еліза Накс з донечкою, років 4, обидві вбрані на один лад, але виступлять „у параді" щойно на День Матері.

Лист до табору Ді Пі

(Замість малого фейлетону).

Дорогий Петре!

Бачиш: я таки інший як інші. Всі обіцяли писати зараз після приїзду в Америку — і не пишуть дотепер, а я не обіцяв — і вже пишу.

Чому я не обіцяв писати? Проста справа: я побоювався, що з хвилиною приїзду до Америки людина забуває писати. Тимчасом, нічого подібного! Талант залишився на тому самому місці, — в інших навіть додаткові повиростали. Стрінеш такого позавчорашнього діпі і спитаєш, чому не пише до табору — то він на тебе мокрим рядном:

— Ввоот? Я не пишу Крейзі, чи що? Та я їм що-дня пишу, та я їм кожного тижня „каре" посилаю, та я їм душу й тіло, а вони, негодяї...

Отже — бачиш: мовчіть там і не гнівіть людей!

Але — до речі. Ти хочеш знати про мою поїздку і про Америку. Так слухай же з кінця!

Корабель, зробив на мене велике враження — таке, дотепер, зробила на мене тільки американська військова кухня в Зальцбурзі, де я „мапував" (без „л"!) підлогу. Нам зараз, на перший штих, дали ґуляш (з дуплікатом!), яєшню, морожене і по-дві помаранчі. Кухарі остерігали нас, щоб ми не дуже об'їдалися, мовляв, прийдеться все це морській хворобі віддавати — але ми висміяли їх. Що вони знають про чотирьохлітній недобір діпівських шлунків?... Так було і на другий і на третій день і до кінця. Морська хвороба так і не показалася на очі (мабуть боялася, щоб ми і її не з'їли...). За 11 днів дороги ми завернули годинники на 6 годин назад; а це значить, що нас ошахрували на одну вечерю.

А-га — море. Тобі, певно, цікаво знати, яке враження справило на мене море... Отже, не надзвичайне. Таке собі озерце, як альпійське Атерзее, чи Вольфґанзее. В загальному можна б сказати словами грузина, що характеризував совєтську власть:

— Харош, толька дуже довге.

Після приїзду до порту нас прийняли дуже тепло (кава була навіть гаряча!) пані й панове з Зудаку. Після того до мене прийшов митний урядовець і спитав, чи маю золото. Я відповів йому, що якби мав золото, то сидів би був далі в Австрії — і він прибив на моєму наплечнику наліпку „о-кей". Тоді я на крилах кинувся до наших свіжих американців з Зальцбурґу, що ждали мене за огорожею. Коли вони почули, що я не маю куди заїхати, кинулися й собі на крила — і відтоді я нікого з них більше не бачив. Це мене вразило більше ніж нюйорські хмародери.

Тому, що так мене прийняв Ню Йорк, я поїхав на провінцію. Вірте або ні — ми їхали попід ту саму воду, якою їхав наш корабель (що робила тоді вода? Плила собі на здоров'ечко, над нами).

По дорозі нас минали тисячі авт. Всі страшно спішилися кудись. Я спитав свого шофера, чого вони так спішаться, а він сказав, що в Америці час — то гроші. Я дуже зрадів, що зможу заплатити йому своїм часом (часу в мене багато!), але він іронічно посміхнувся і я мусів викласти останніх, важко запрацьованих на „камених", у Трудерінґу, п'ять долярів.

Хати тут сорокаті, люди і їхні вбрання теж. Комфорт несамовитий — цілком відмінний від нашого. Зварене яйце з горшка на тебе свище (береш, мов, а ні — назад до курки вертається!), помийне відро наступиш — само відчиняється. Дівчата ходять у підкочених робітничих штанях. Я свої, що взяв був у Пієксі до роботи, вже продав — за ті гроші й живу. Коли можете пришліть ще декілька пар — на тому можна зробити тут бізнес.

З нашої фавни нема тут ані солов'їв, ані жаб, ані бузьків (діти проте родяться — і то двометрові, як виростуть). Зате багатство комарів і гаддя. Особливо небезпечна одна червона рептилька („по-українськи пише та не українством дише").

Наша стара імігряція держиться дуже добре. Свіжих гостей з-за океану держать так по тижневі. Скільки тут усіх імігрантів, ніхто не знає.

Мова тут подібна, як і в нас, тільки з дещо відмінним значенням. Так, наприклад, як ти приїдеш, „кара", що ждатиме тебе, виявиться звичайним автом. Так само нема рації лякатися „клинування", це тільки значить, що твоє вбрання, чи тебе, вичистять. „Боси" є подвійні: одним їздиш до „шапи", тобто робітні, а другий стоїть тобі за плечима, в „шапі", і дивиться, чи поспішаєш з роботою. Стояти в „лайні" далеко не значить, що після того тебе клинуватимуть; „лайна" — по американськи, просто, черга (по-таборовому: „хвіст").

І так можна б ще багато — багато писати. Все тут є, чого душа прагне. Крамниці таким „ізобилієм дишуть", що випадковий пропаґандист з „раю" присягав би:

— Ето буржуазная пропаґанда. Оні стащілі сюда товар з целой Амерікі...

А все ж, при всіх комфортах, одного в Америці таки нема, наших старих, випробованих граблів нема. Колись, наступлені на зубці, вони давали по чолі знімченим Юркам і пригадували їм, хто вони. Як дуже придались би вони і тут.

Твій **О. Сип.**

ДЕ ҐОЛЬ ПРОТИ ЗАХІДНИХ ПЛЯНІВ В НІМЕЧЧИНІ.

Париж, 2. травня. — Ген. де Ґоль виступив вчора на першотравневій проти-комуністичній демонтрації, гостро критикуючи західні пляни щодо відновлення німецької держави та знову висловлюючи свою повну піддержку для участи Франції в Атлантійському пакті. В тому самому часі в іншому місці відбулася комуністична демонстрація, під час якої бесідники закликали французів до революції на випадок війни зі Совєтами.

ОБОВЯЗКОМ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ Є, НАЛЕЖАТИ НЕ ТІЛЬКИ САМОМУ ДО СОЮЗУ, АЛЕ ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА ЗНАЙОМИХ

НОВІ МИСТЕЦЬКІ СИЛИ

(Надіслане з Канади).

Дня 28 вересня м. р. прибула до Канади відома в Італії українська співачка п. Наталія Гриньох (драматичне сопрано). Наша артистка закінчила Музичну Консерваторію в Одесі, а опісля вийшовши на еміґрацію студіювала ще довший час італійські опери в Римі, де як серед української і чужинецької публики мала великий успіх своїми вокальними виступами. Приїхавши до Канади стала відомою своїми знаменитими виступами дня 27 жовтня у Виніпеґу і ня 8-го листопада в Едмонтоні. По концертах в Манітобі і Алберті приїхала до Торонто, виступивши дня 18-го березня в Гарбурд Каліджіейт Авдіторіюм. В програму входили українські народні пісні і романси, а теж італійські оперові арії. Виконання багатої програми пройшло дуже успішно. В кожній вокальній точці можна було відчути високу голосову техніку, багато природні дані та італійську школу співу.

Н. Гриньох має сильний драматичний сопран і є тепер одинокою серед молодих вокальних мистців, яка закінчила італійську школу та має надзвичайно багатий репертуар.

До співучасти в концерті був запрошений композитор піяніст Юрій Фіяла, який відограв декілька своїх творів. Це був його перший виступ в Канаді по приїзді з Бельгії. В кілька днів по концерті композитор Ю. Фіяла був на авдієнції у ректора Королівської Музичної Консерваторії і директора торонтонської симфонічної орхестри сера Мек Мелана. Композитор відіграв декілька своїх творів, якими сер Мек Мелан був захоплений і просив залишити деякі твори для симфонічної орхестри.

Ю. Фіяла під сьогоднішню пору проживає в Монтреалі та дальше інтензивно працює над своїми творами.

П. Л.

АМЕРИКА ПРОБУЄ ПРОБИТИ ЗАЛІЗНУ ЗАСЛОНУ ПРОТИ ГОЛОСУ АМЕРИКИ

Ню Йорк. — Департамент стейту робить зусилля в переможенні совєтських засобів для заглушення „Голосу Америки", який лунає на повітряних филях до підсовєтських країн. Звіти ззакордону виказують, що американські зусилля приносять успіх.

Інститут Заочного Навчання при Українському Вільному Університеті

(Інформативний комунікат).

Заснування Інституту. Зважаючи на дедалі більше розпорошення нашої еміграційної молоді, що з усією гостротою ставить перед нами питання майбутнього нашої культури на еміграції, Професорська Рада Українського Вільного Університету на своєму пленарному засіданні 26 листопада 1948 схвалила проєкт Інституту Заочного Навчання при УВУ. Проєкт цей побудований на дбайливо простудійованих зразках подібних англосаських інститутів та випрацьований ініціятивною групою професорів УВУ.

Мета й засоби Інституту. Інститут Заочного Навчання при УВУ має такі, статутом визначені, завдання. 1. В умовах діяспори дати українцям змогу високих студій. 2. таким чином підготовити потрібну кількість фахівців до праці в культурно-освітній і економічно-суспільній ділянці як в умовах еміграційного життя так і на випадок повороту до краю при відбудові знищеного культурного, державного і господарського ладу. 3. Дати студентам суспільне знання про українське життя, українські справи й відносини в сучасному й минулому на тлі відносин Сходу Европи. 4. Уможливити нашому студентові-робітникові дальші студії. 5. Дати змогу українському студентові чужих високих шкіл одночасно студіювати в Заочнім Інституті і таким чином вчитися не тільки на чужого спеца, але спеца, тісно зв'язаного з українським культурним процесом. 6. Дати нагоду українцеві, що вже не студіює і стратив зв'язок з тим процесом, знову зучаснитися в ньому.

Засобом діяльности Інституту є докладно на англійських зразках простудійована метода кореспонденційного навчання, що нею можна охопити всіх охочих кінчити високі студії українців цілого світу".

Організація Інституту. Інститут творить, з огляду на особливий характер свого навчання, вповні автономну, фінансово незалежну, але багатьма постановами статуту з Українським Вільним Університетом пов'язану високошкільну установу.

Професорами і співробітниками можуть бути в основному тільки професори й співробітники УВУ, покликані Професорською Радою Інституту, затверджені його Кураторією і апробовані Сенатом УВУ. Перша Професорська Рада складається з таких професорів: проф. Микола Васильїв, проф. д-р Ілля Витанович, проф. д-р Володимир Кубійович, проф. д-р Олександер Кульчицький, проф. д-р Іван Мірчук, проф. Лев Окіншевич, проф. д-р Ярослав Падох, проф. Віктор Петров, проф. Юрій Шерех, д-р Микола Шлемкевич, Директор Інституту є проф. д-р Олександер Кульчицький.

Про матеріяльне забезпечення Інституту дбає Кураторія, що складається з представників Товариства Прихильників Інституту Заочного Навчання (яке то Товариство дало почин для заснування Інституту й зібрало фінансові засоби, щоб розпочати працю), — із представників Професорської Ради Інституту та Ректора УВУ як представника Сенату. До першої Кураторії входять як представники Сенату — Ректор УВУ, проф. Юрій Панейко — як голова Кураторії — проф. д-р Володимир Кубійович, як заступник голови — проф. Віктор Петров, як секретар — проф. д-р Ярослав Падох, як член — проф. д-р Олександер Кульчицький, д-р Атанас Фіголь і д-р Шлемкевич Микола.

Відношення до УВУ. Відношення Інституту до УВУ визначується обставиною, що Інститут являється фінансово й організаційно вповні незалежною, але з наукового боку із Університетом зв'язаною високошкільною установою. Пов'язаність Інституту із Університетом виникає із постанов статуту: 1. що професорами Інституту можуть бути тільки професори Університету, 2. що кожночасний Ректор УВУ є членом Кураторії, 3. що екзаменаційні приписи визначує Сенат УВУ і що він визначує екзаменаційні комісії, які проводять іспити у різних скупченнях української еміграції, 4. що вписове студентів Інституту впливає в першому році в половині, в наступних в цілості, до каси УВУ. Як видно із сказаного Інститут не користає з ніякої допомоги УВУ, навпаки він допомагає УВУ, затруднюючи низку його професорів і вплачуючи до каси УВУ вписове своїх студентів.

В теперішній момент діяльність Інституту являється доповненням і допомогою для авдиторного навчання УВУ. В міру як це авдиторне навчання буде корчитися, Інститут перебиратиме навчальну функцію Університету, залишаючи за ним очевидно його традиційні дослідно-наукові завдання.

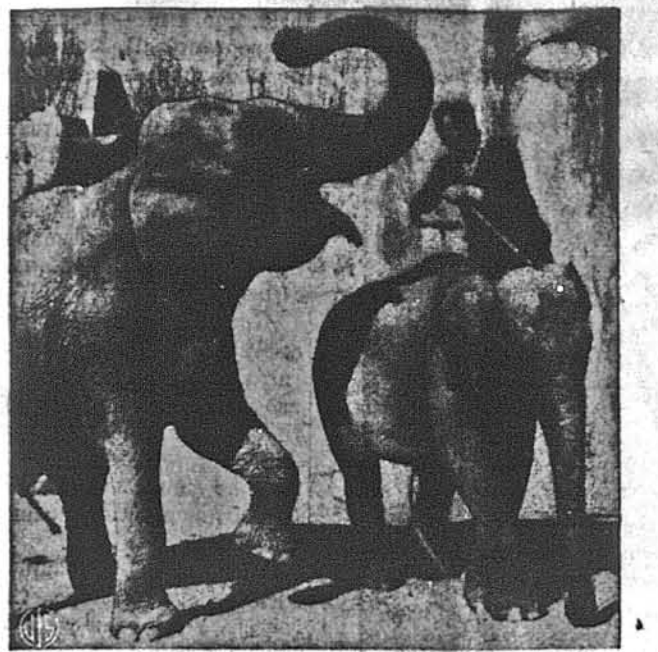
Плян навчання. Навчання в Інституті відповідає своїм обсягом програмі УВУ. За студійним пляном спирається воно на спільній для всіх Відділів (факультетів) Інституту однорічній, в найширшому того слова розумінні, українознавчій підвалині. Перший рік навчання має на меті дати в загальному, але досить вичерпному нарисі органічно пов'язану цілість знання про Україну і українську людину в її географічному просторі, в її соціяльно-історичному буванні, в її повному і загальнописьменницькому виразі, в її економічних і суспільно-правних минулих і сучасних відносинах. Із виховного погляду навчання першого року має дати: світоглядову базу, насичену типовим для українства гуманістично - християнським духом. З дидактичного боку перший рік охоплюватиме такі дисципліни: географію України, описову українську граматику та стилістику, історію України, історію української літератури, вступ до наук економічних, історію української культури з особливим і окремим підкресленням ролі релігії і Церкви в житті українського народу, основи соціології та основи філософічних наук, — усе це з точки зору проблематики української людини й потреб української духовости. Перший рік навчання закінчується іспитом, що дає кваліфікацію на працю в культурно-освітній ділянці еміграційного українського життя.

По закінченні першого року — навчання провадиться в спеціялізованих трирічних відділах: (факультетах) гуманістичному, правничому, економічному та журналістичному. Таким чином впродовж чотирьох років студіюючі підготовлюватимуться до маґістерського кінцевого іспиту. Іспит провадитимуть визначені університетським Сенатом іспитові комісії, що діятимуть в різних скупченнях української еміграції.

Можливості поширення праці Інституту. Для студентів, що вступаючи до Інституту як надзвичайні слухачі, не матимуть свідоцтва зрілости, задумані є матуральні заочні курси, які дозволять їм в часі студій скласти вимаганий для маґістерського іспиту, — іспит зрілости.

Інститут, вишколюючи працівників української культури й освіти для широких українських еміграційних мас, задумує теж в поширенні своєї діяльности, видавати для цих культурних діячів освітні матеріяли й посібники із всіх ділянок українського життя і української культури. Таким чином навчальна діяльність Інституту не спинюватиметься на інтелектуальній верхівці еміграційного громадянства, але проникатиме спровола в народню гущу найширших шарів еміграції.

Адреса Інституту:
München
Postamt 62, Schliessfach 8,
Germany

„МАМА" СМІЄТЬСЯ!—Зліва це „Токата", років 70, а зправа це її 15-літня „дитина", що ще не навчилась, як треба поводитись в паризькім зоологічнім городі. „Мама" вдоволена, що доглядачі мусять виконувати її обовязки і „дисциплінувати" її „дитину" та вчити „товариських манер".

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

Нові імігранти

Українці, що приїжджають кораблем „Дженерал Голбрук" до порту в Ню Йорку 11 травня 1949, заходом Злученого Українського Допомогового Комітету у Филаделфії:

Боднар Филип, Софія, Тереса, Іван, Галина; Брікнер Ярослав, Анемарія, Вилдред; Галиш Осип, Евгенія, Іван, Роман, Тарас; Грибовський Іван, Мирослава, Євген, Зенон; Яриковський Іван, Ляшко Іван, Маргаріта; Орищин Степан, Галина, Марія, Зенон, Борис, Любомир; Оришин Антоніна; Семенина Марія; Окрух Степан, Розалія; Полонська Віра, Маріянна, Олександер; Мудрий Василь, Іванна; Кознарський Мирослав, Марія, Марія; Кравчук Михайло; Кравець Павло; Ґелетканич Василь, Ольга, Богдан, Ірина; Яськів Роман, Луція; Хандога Мирослава; Черкасевич Олександер; Ференец Осип, Лідія, Наталія; Максимюк Богдан; Бабяк Софія; Бортновський Михайло; Хамуляк Іван, Іванна, Богдан; Добош Роман, Софія; Голь Михайло, Анна, Петро, Микола; Іванисик Іван, Матрона, Євгенія, Микола, Іван; Качоровський Павло, Анна, Петро, Богдан, Володимир; Краснопільський Василь, Кулинич Сузанна; Мартинюк Євген; Матерацький Дмитро, Марія, Володимир, Ярослав, Зеновій; Мельникович Михайло, Ольга; Оришняк Іван, Софія; Руд Юрій, Теодора, Лідія, Ярослава, Наталія; Смолинський Михайло.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 2087. Оклик визову.

Коли Крон дігнав рибалок, він зажадав, щоб вони віддали йому рибу, яку він їм передав був перед тим.

„Але ж ми не знаємо, котра ваша риба" — сказав Батна.

То дайте всі риби мені!" — закликав Крон і витягнув стрільбу.

Саме в тій хвилині загомонів лісами оклик визову.